

Tussen losse waarneming en monitoring

Kwartiertellingen

In Nederland worden volop vlinderroutes geteld. Maar er zijn plekken waar het lastig is, omdat ze afgelegen of slecht toegankelijk zijn, of er geen tellers in de buurt wonen of werken. In het buitenland speelt dat nog veel meer.

Tekst:
Irma Wynhoff,
Cristina Sevilleja &
Chris van Swaay
De Vlinderstichting

Daar worden nu in het kader van het ABLE-project (Assessing Butterflies in Europe) volop routes uitgezet, maar in veel belangrijke gebieden woont simpelweg niemand. Daar kunnen kwartiertellingen een nuttige aanvulling vormen als hybride tussen een echte monitoringroute en alleen losse waarnemingen waarbij we nooit zeker weten hoe lang gezocht is en of alle soorten zijn doorgegeven.

Wat zijn kwartiertellingen?

Een kwartiertelling houdt in dat je 15 minuten lang (een kwartier dus) vlinders telt. Dat kan overal in Europa gebeuren, ook rond je eigen huis. Je kunt tijdens een zondagmiddagwandeling tellen, maar ook als je

op vakantie in Griekenland een hooiland vol vlinders hebt gevonden. Of op een bergweide in Frankrijk. Of in een beekdal in Macedonië. Overal waar (hopelijk) vlinders zijn, kun je 15 minuten gaan tellen. Om het allemaal gemakkelijk te maken, is in het kader van het ABLE-project een app ontwikkeld. Deze app heet ButterflyCount en is in de Play Store (Android) en App Store (iPhone) beschikbaar. Download de app en zet hem op je telefoon. Maak dan een account aan en registreer jezelf en je kunt meedoen.

Op stap met een app

De app opent met een paars scherm en springt dan op een wit scherm met de lijst van de meestgetelde vlin-

dersoorten. Onderin rechts zie je Menu staan en daar klikken we eerst. In de volgende lijst klik je op App. In het scherm dat je nu te zien krijgt kun je bovenin de taal kiezen. De meesten van ons zullen daar Nederlands kiezen, maar een andere taal mag natuurlijk ook. Boven links zit de Terug-knop om een scherm achteruit te gaan. Nu kun je het land kiezen waarvoor de fotogids werkt. Maar je kunt overal in Europa alle soorten invoeren.

Onderin staat een dikke paarse stip. Door daarop te drukken beginnen we een telling. Je kunt kiezen tussen eBMS* Transect of Kwartiertelling. De eerste mogelijkheid staat alleen open voor de geregistreerde tellers van monitoringtransecten in landen die geen eigen registratiesysteem hebben. In Nederland hebben we dat wel, daarom zal deze keuze niet werken. We gaan naar de Kwartiertelling. Bij het kopje Duur zie je dat een klokje de 15 minuten teltijd aftelt. Als je op de tijd klikt, kun je even pauzeren. Daarboven staat het kopje Gebied. Hier heb je twee mogelijkheden. 1. je stelt de gps in. Die houdt dan bij waar je loopt en later worden je verplaatsingen automatisch met je telling naar de database geüpload. 2. Je kunt ook zelf je gebied op de kaart intekenen als je dat wilt. Als alles klaar is, gaan we weer een stap terug.

Je kunt nu met de paarse knop Toevoegen een soortenlijst maken. Het zoeken gaat nu nog het best door de wetenschappelijke namen te gebruiken. Er staan ook enkele tips hoe je het snelst iets kunt vinden. De vlindersoort wordt met één exemplaar in de soortenlijst gezet. Als je nog meer vlinders van die soort tegenkomt, kun je op de soortnaam klikken en extra

individuen toevoegen. Je kunt ook een foto, een stadium of een commentaar toevoegen. Je wandelt nu rustig door je gebied en telt verder en geniet ervan. Op de tijd hoeft je niet te letten, dat doet de app voor je. Als de 15 minuten om zijn, stopt de telling. Je kunt je resultaten nog bekijken en eventueel corrigeren. Als alles klopt, klik je rechtsboven op Klaar. Je kwartiertelling wordt nu op je telefoon bewaard. Zodra je een goede internetverbinding hebt kun je uploaden naar de eBMS-database.

Enkele tips

- Je kunt overal tellen: op een hooiland, op een kapvlakte, langs de waterkant of een bosrand. Je kunt een hooiland steeds weer doorkruisen, maar ook een wandelpad een tijd volgen. Het is allemaal prima. Omdat de tijd en je bewegingen (of de grootte van het onderzochte perceel) mee worden geüpload kunnen we later berekenen hoe groot je inspanning is geweest.
- Door de kwartiertellingen in alle landen van Europa te laten doen, door de inwoners en de vakantiegangers, kunnen we later ook voor de landen zonder meetnet bepalen hoe het met de vlinders gaat.
- Als je een prachtige plek in het buitenland hebt ontdekt om een kwartiertelling te doen, komen er vast ook vlindersoorten voor die je niet onmiddellijk herkent. Daarom is het handig als je eerst de plek verkent. Kijk rond, observeer de vlinders, maak foto's, bepaal de soorten. Pas als je denkt dat je weet wat er zit, begin je met de kwartiertelling.

*eBMS = European Butterfly Monitoring Scheme

